Motion till riksdagen 1986/87:Ub273

Mats O Karlsson m. fl. (s)

Betyg i flit m. m. i grundskolan

Flit, samarbete och förmåga att ta ansvar premieras inte i dagens skola. Vid betygsättningen är det endast slutresultatet av elevernas arbete som räknas. Med ett annat betygssystem, där själva arbetsmoralen också bedöms, skulle skolan bli rättvisare och ge alla elever en chans till höga betyg och bättre självförtroende.

Skollagen och Lgr 80 svävar inte på målet när det gäller att beskriva skolans uppgifter. Skolan skall meddela eleverna kunskaper, göra dem till harmoniska människor och lära dem ta ansvar i samhället. Allt detta skall ske med demokratiska metoder. Men skolan skall också undervisa i demokrati, t. ex. bibringa eleverna insikten om alla människors lika värde, ge dem värderingar som hjälper dem att förstå hur vårt samhälle bör fungera och få dem att upptäcka hur de själva på olika områden kan utveckla samhället i demokratisk riktning.

De betyg som ges i dag ger information bara om vissa av elevens prestationer. De visar hur duktig en elev är att räkna och att sy i jämförelse med andra elever i en årskurs, men de säger egentligen ingenting om hans förmåga att ta ansvar eller vara en god kamrat. Båda dessa aspekter är viktiga enligt Lgr 80.

I skolan påpekas dessutom ofta hur viktigt det är att man noggrant genomför en uppgift och är hänsynsfull mot arbetskamrater. Det påstås t. o. m. att "det lönar sig att vara plikttrogen. Förmågan att ta ansvar premieras i vårt samhälle." Javisst gör den det! Men den premieras inte i skolan – åtminstone inte i tillräckligt hög grad.

I skolan kan nämligen en elev sitta termin efter termin och arbeta flitigt, samtidigt som han ger sina kamrater arbetsro – eller kanske t. o. m. hjälp – och ändå alltid bara få betyget 2. Många elever ger snart upp när de förstår att de inte kan höja sitt betyg, slutar arbeta, lär sig mindre och får slutligen betyget 1. Varför? Därför att betygen så som de ser ut i dag inte är motiverande för de elever som mest skulle behöva det. Eller rättare sagt: det syns alldeles för litet – om alls – att en elev över huvud taget arbetat.

Man kan som elev i dag skolka kanske en kvarts termin, låta bli att göra en enda läxa, störa sina kamrater på lektionerna och ändå ha betyget 2, eftersom man har rätt lätt för sig och kanske gjort hyggligt ifrån sig på standardproven.

På samma sätt kan en idogt arbetande, aldrig skolkande elev ha betyget 2. Det är rätt betyg i båda fallen, men de skulle vara fel om man tog hänsyn till annat än själva slutresultatet när man bedömer eleverna.

Ett alternativt betygssystem skulle kunna se ut så här:

Betyg ges ut varje termin fr. o. m. t. ex. årskurs 6. Betyget skall i varje ämne avse själva arbetsmoralen, dvs flit, samarbetsförmåga och förmåga att ta ansvar.

Varje termin skall elever och föräldrar dessutom få kännedom om elevens färdighetsnivå i olika ämnen. Denna information skall emellertid inte utgöra något betyg utan snarast redovisa t. ex. standardprovsresultat och andra skrivningspoäng.

På höstterminen och vårterminen i årskurs 9 skall "arbetsmoralbetyget" kompletteras med ett betyg av nuvarande karaktär. Dessa skall sedan tillsammans utgöra grunden för bedömning vid intagning till gymnasieskolan.

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om förändringar av betygssystemet i grundskolan.

Stockholm den 27 januari 1987

Mats O Karlsson (s)

Ingrid Andersson (s) *Gunnar Thollander (s)*